

11 Nisan 2024 tarihinde Brüksel’de Avrupa Parlamentosu’nda Demokrasi ve Dünya İnsan Hakları için Avrupa Avukatlar Derneği (ELDH), Avrupalı Demokrat Avukatlar (AED), Uluslararası Hukuk ve Demokrasi Derneği (MAF-DAD) tarafından düzenlenen konferans akabinde konferans bileşenleri tarafından aşağıdaki tespit ve sonuçlara ulaşılmıştır:

- Avrupa genelinde, başta Türkiye hapisaneleri olmak üzere, hapisanelerde işkence ve kötü muamelenin her geçen gün yaygınlaştığı, tecridin bir infaz rejimine dönüştürüldüğü, keyfi sürgün kararları ile tutsak aile ve yakınlarının da cezalandırıldığı gözlemlenmektedir. Konferans bileşenleri hapisanelerde yaşanan işkence ve kötü muamelenin ciddi toplumsal-politik etkileri olan temel bir sorun olduğunu altını çizmektedir.
- Bask ülkesinde politik tutsakları etkileyen infaz ayrımcılığı, Macaristan’da hijyen koşullarından yoksun tutsakların bedensel ve zihinsel sağlığı etkileyen kapatma koşulları konferansta tartışılan başlıklar arasındadır. Konferansta zaman darlığından ötürü ele alınmamışsa da Birleşik Krallık, Almanya ve özellikle mülteciler yönünden Yunanistan’da da tablonun farklı olmadığı, Julian Assange’ın tutukluluk koşullarının ağırlığı, dünya genelinde Guantanamo gibi hapisanelerde yaşanan telafisi ağır ihlallerin süregeldiği tartışma bölümünde konferans bileşenlerince vurgulanmıştır.
- Politik tutsak sayısının çok yüksek olduğu ülkelerin başında gelen Türkiye birçok yönden daha endişe verici bir tabloya işaret etmektedir. AKP ve müttefikleri eliyle inşa edilen otoriter rejim elinde hukuk bir bütün olarak siyasi iktidarın temel bir baskı aygıtına dönüştürülmüş durumdadır. Türkiye’de hemen her gün politik tutsakları hedef alan yeni idari ve hukuki teknikler devreye girmektedir. Yeni hapisane modelleri, keyfi ve bildirimsiz sürgün uygulamaları, disiplin cezası gerekçesi ile tutsakların infazlarının yakılması ve her nev’i denetimli serbestlik haklarının ellerinden alınması, sağlık hakkına erişim, iletişim yasakları sadece akla gelen ilk örneklerdir. Hapisanelerde yaygın uygulanan çıplak arama, sayım uygulaması gibi araçlarla işkence ve kötü muamele gündelik hayatın bir parçası haline gelmiştir.
- İmralı Ada Hapishanesi’nde ise tecridin görülmemiş bir örneği yaşanmaktadır. Son üç yıldır Abdullah Öcalan ve arkadaşlarından hiçbir şekilde haber alınmamaktadır. Kürt toplumu, hukuk ve demokrasi güçleri açısından kaygı verici olan bu ağır tecrit uygulaması, aynı zamanda Kürt halkına karşı süregelen inkar ve imhayı da içeren yoğunlaşmış saldırının bir boyutudur. Tecrit ve Kürt halkını hedef alan savaş aynı siyasal yaklaşımın farklı ayakları olarak hayat bulmaktadır. İnsanlık onuruna sahip çıkmak bağlamı ile sistematik şekilde yürütülmesi gereken tecride karşı mücadele, İmralı Ada Hapishanesi bağlamında barış ve demokrasi mücadelesinin en önemli dinamiklerinden birini oluşturmaktadır.

Konferans bileşenleri yukarıdaki tespitler ve Avrupa genelinde kötüleşen tablo karşısında hapisanelerdeki tecrit ve işkenceye karşı etkili, kolektif bir hukuki ve politik mücadele yürütülmesi gerektiğine karar vermiştir.

Bu bağlamda; konferans katılımcıları, öncelikle Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi mekanizmalarına

- Türkiye’de hapisane koşullarına, politik tutsakları imhayı hedefleyen keyfi infaz rejimine ve tecrit işkencesinin temel adresine dönüşmüş olan İmralı Ada Hapishanesi’ndeki bu insanlık dışı uygulamaya son vermek için daha aktif bir tutum alarak somut adımlar atmaya,
- Macaristan’daki hapisane koşullarını izlemeye ve koşulların düzeltilmesi için gereken adımları atmaya,
- Bask Ülkesi, Türkiye ve başka ülkelerde uygulanan ayrımcı infaz rejimi ve diğer mevzuata karşı somut müdahalede bulunmaya çağırmaktadır.

Aynı zamanda CPT’ye başta İmralı Ada Hapishanesi olmak üzere, Avrupa’daki hapisanelerde her geçen gün derinleşen sorunların izlenmesi ve giderilmesi için üstüne düşenleri daha etkin bir şekilde yerine getirme çağrısı yapmaktadır.

Konferans katılımcıları sunum ve tartışmalarında somut görüş ve önerilerini dile getirmiş olup, aşağıdaki alanlarda ortak bir mücadele yürütülmesine karar vermişlerdir:

1. Tecride karşı bugüne kadar yürütülen ortak hukuk mücadelesini daha sistematik ve etkili yürütmek amacıyla başlangıçta konferans katılımcılarından oluşan ve genişlemeye açık bir iletişim ağı oluşturulacaktır.
2. Avrupa cezaevlerinde politik tutsakların yaşadığı işkence ve kötü muameleyi daha geniş bir bağlamda tartışmak amacıyla, konferansa katılan hukukçular ve hukuk örgütlerinin öncülüğünde kapsamlı ve geniş katımlı, iki günlük bir konferansın organize edilmesi ihtiyacıdır. Bu tür bir konferansın hem farklı ülke örneklerinin mevzuat ve uygulamasının tartışılmasına hem de özneler de söz verilebilecek bir ortam yaratılabilecektir. Bu konferansın hazırlığı için bir çalışma grubu oluşturulmasına karar verilmiştir.
3. Türkiye’de Ocak 2024 tarihinde 1330 avukatın imzasıyla Adalet Bakanlığı’na İmralı Ada Hapishanesi’nde süregelen tecridin kaldırılması ve avukat görüşünün sağlanması amacıyla yapılan başvuruyu destekleme amacıyla bir başvurunun da Avrupalı hukukçular tarafından da örgütlenmesine karar verilmiştir.
4. Konferansa katılan tüm hukukçular ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri bağlı buldukları baroları, uluslararası insan hakları ve hukuk örgütlerinin hapisane sorunları karşısında duyarlı kılması için çalışmalar yürütmelerine karar verilmiştir.